

Sygn. akt I CSK 83/08

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

w sprawie z powództwa Banku (...) S.A. w W.

przeciwko I.(...) S.A. w T.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 sierpnia 2008 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 22 czerwca 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala skargę kasacyjną i zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.600 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Pozwem z 19 sierpnia 2003 r. skierowanym przeciwko D.(...) S.A. w W., I.(...) S.A. w W., A. B. i . K. powód Bank (...) SA I Oddział w W. wniósł o zasądzenie solidarnie na jego rzecz 4.640.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 19 lipca 2003 r.

Pismem z dnia 27 marca 2006 r. pełnomocnik powoda rozszerzył powództwo o kwotę 4.767.374,97 zł i wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 9.407.374,97 zł w tym:

- 1) kwotę 4.640.000 zł. z odsetkami ustawowymi od dnia 19 lipca 2003 r.,
- 2) kwotę 4.767.374,97 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 16 marca 2006 r. w związku z nieuregulowaniem II, III i IV raty należności z umowy przelewu wierzytelności z dnia 13 grudnia 2002 r.

Wyrokiem z dnia 20.07.2006 r., który był wyrokiem zaocznym w stosunku do A. B. i J. K. Sąd Okręgowy zasądził solidarnie od spółki akcyjnej D.(...), spółki akcyjnej I.(...), A. B. i J. K. kwotę 9.407.374,97 zł z tym że od kwoty 4.640.000 zł zasądził odsetki ustawowe od dnia 19.07.2003 r., zaś od kwoty 4.767.374,97 zł od dnia 16.03.2006 r. W sprawie tej ustalono, co następuje:

Umową przelewu wierzytelności z dnia 13 grudnia 2002 r. zawartą pomiędzy powodem a D.(...) S.A. z siedzibą w W. strony oświadczyły, że Bank ma wymagalną wierzytelność przysługującą do I.(...) S.A. w W. z tytułu kredytów udzielonych na podstawie umów kredytowych. Wierzytelność ta wynosi 8.530.501,59 zł. Bank przelał odpłatnie na nabywcę D.(...) S.A. tę wierzytelność pod warunkiem zawieszającym wystąpienia łącznie, w terminie do dnia 18 grudnia 2002 r. następujących zdarzeń:

1. doręczenia bankowi weksla *in blanco* wystawionego przez D.(...) S.A. i poręczonego przez A. B., J. K. oraz dłużnika [I.(...) S.A.] wraz z deklaracją wekslową jako zabezpieczenie spłaty wierzytelności banku z tytułu umowy na kwotę 4. 640.000 zł,
2. doręczenia bankowi weksla *in blanco* wystawionego przez D.(...) S.A. i poręczonego przez A. B., J. K., I.(...) S.A. wraz z deklaracją wekslową jako zabezpieczenie spłaty wierzytelności banku z tytułu niniejszej umowy na kwotę 2.935.381,84 zł,
3. doręczenia bankowi dwóch weksli *in blanco* poręczonych jak wyżej wraz z deklaracjami wekslowymi jako zabezpieczenie spłaty wierzytelności banku do sumy 1.160.000 zł,
4. udzielenia przez D.(...) S.A. pełnomocnictwa dla banku do potrącania należności banku z tytułu przedmiotowej umowy, bez dyspozycji D.(...) S.A. z rachunku bieżącego D.(...) S.A. prowadzonego w III Oddziale w W. Banku (...) S.A. nr (...),
5. zawarcia przez D.(...) S.A. z I.(...) S.A. umowy w przedmiocie nabycia przedmiotów leasingu opisanych w umowie, nabycia praw i obowiązków z umów

leasingowych nie wygaślących i nie wypowiedzianych, w łącznej wysokości 3.200.000 zł ustalonej jako suma rat leasingowych wypowiedzianych przez I.(...) S.A. w łącznej wysokości 35.000.000 zł ustalonej jako suma rat leasingowych pozostających do spłaty, nie będących jednocześnie wierzytelnościami banku wobec leasingobiorców wraz z jednoczesnym przeniesieniem prawa własności na D.(...) S.A. przedmiotów leasingu oddanych w leasing na podstawie czynnych i wypowiedzianych umów leasingu o łącznej wartości nie niższej niż 14.501.852,70 zł. [lista umów wchodzących w skład pakietu objętych umową D.(...) S.A. z I.(...) S.A. stanowi załącznik nr 12 do przedmiotowej umowy],

6. zawarcia przez D.(...) S.A. z bankiem umowy przelewu na rzecz banku wierzytelności wobec leasingobiorców wymienionych w załączniku nr 12 przedmiotowej umowy.

Zgodnie z § 3 przedmiotowej umowy D.(...) S.A. zobowiązał się do zapłaty na rzecz Banku ceny nabycia wierzytelności w kwocie 8.530.501,59 zł w czterech ratach, (I rata do dnia 31 marca 2003 r. w kwocie 4.000.000 zł; II rata do dnia 30 czerwca 2003 r. w kwocie 1.000.000 zł.; III rata do dnia 30 września 2003 r. w kwocie 1.000.000 zł.; IV rata do dnia 31 grudnia 2003 r. w kwocie 2.530.501,59 zł).

W § 5 przedmiotowej umowy zawarte jest oświadczenie, że Bank nie ponosi odpowiedzialności wobec D.(...) S.A. za wypłacalność dłużnika [I.(...) S.A.] oraz Leasingobiorców oraz za wartość i skuteczność ustanowionych zabezpieczeń, jak również za skuteczność dochodzenia roszczeń z zabezpieczeń, a Bank ma prawo do odstąpienia od umowy w przypadku częściowej niemożliwości świadczenia jednej ze stron na podstawie art. 495 § 2 k.c.

Zgodnie z § 11 przedmiotowej umowy umowa ta miała wejść w życie pod warunkiem dostarczenia przez D.(...) S.A. do Banku pozytywnych opinii o współpracy z D.(...) S.A. wystawionych przez banki C. S.A., B.(...) S.A. i P.(...) S.A.

Do weksła zostało zawarte porozumienie wekslowe noszące datę 18 grudnia 2002 r. Z porozumienia tego wynika, że złożony weksel jest zabezpieczeniem spłaty ceny nabycia wierzytelności z tytułu umowy przelewu wierzytelności z dnia 13 grudnia 2002 r. pomiędzy powodem a D.(...) S.A., który upoważnił bank do wypełnienia weksła w każdym czasie do kwoty 4.640.000 zł w przypadku niedotrzymania umownych terminów spłaty ceny nabycia wierzytelności. Bank ma prawo opatrzyć weksel datą płatności według swego uznania, zawiadamiając D.(...) S.A. listem poleconym o wypełnieniu weksła, nie później niż na 7 dni przed terminem płatności. Porozumienie zostało

podpisane przez działającego w imieniu I.(...) S.A. wiceprezesa Zarządu M. O. i prezesa Zarządu W. B. oraz poręczycieli wekslowych J. K. i A. B.

Weksel został podpisany przez D.(...) S.A. w W. – A. B. i poręczony przez I.(...) S.A. w W., J. K. i A. B.

Powód wypełnił weksel z dnia 9 lipca 2003 r. na cztery miliony sześćset czterdzieści tysięcy złotych i pismem z tej samej daty wezwał poręczycieli do spłaty 7.382.246,02 zł. z tytułu postawionej w stan natychmiastowej wymagalności wierzytelności wynikającej z umowy przelewu wierzytelności z dnia 13 grudnia 2003 r. do dnia 24 lipca 2003 r. informując jednocześnie, że wypełni weksle, o ile kwota nie zostanie uiszczona. Pismem z tej samej daty skierowanym do zarządu D.(...) S.A. Bank wezwał D.(...) S.A. do wykupu weksla, który został przez Bank wypełniony 9 lipca 2003 r. i opatrzony datą płatności na dzień 18 lipca 2003 r. na sumę 4.640.000 zł.

Ustalono nadto, że pismem z dnia 3.09.2003 r. pozwany I.(...) S.A. złożył do Komendy Rejonowej Policji, W., Wydział do Walki z Przystępczością Gospodarczą zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez P. J. oraz P. S. pełniących funkcję dyrektorów Departamentu Kredytów Trudnych u powoda. Zarzucono im, że w grudniu 2002 r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadzili pozwanego I.(...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wysokości 8.530.501,59 zł w ten sposób, że wprowadzili w błąd Zarząd I.(...) S.A., co do rzetelności oraz prawidłowości wyboru kontrahenta - D.(...) S.A. - przelewu wierzytelności przysługującej powodowi tytułem zwrotu kredytów udzielonych pozwanemu I.(...) S.A., a następnie wbrew postanowieniom § 2, § 5 pkt 1 lit. i oraz § 11 umowy z dnia 13 grudnia 2002 r. przelewu wierzytelności, w dniu 13 stycznia 2003 r. wprowadzili przedmiotową umowę w życie, w wyniku czego leasingobiorcy dokonali przelewu na D.(...) S.A. środków finansowych z umów leasingu oraz pozwany I.(...) S.A. dokonał przeniesienia własności przedmiotów leasingu skutkujące zmniejszeniem niezaspokojonej wierzytelności D.(...) S.A. wobec I.(...) S.A. do kwoty 911.896,82 zł, zaś D.(...) S.A. nie dokonał stosownych spłat na rzecz powoda skutkujące odnowieniem roszczeń powoda wobec pozwanego I.(...) S.A. w w/w wysokości. Nadto zarzucono im, że nie dopełnili swoich obowiązków wynikających z zakresu obowiązków polegających na dbałości o wyniki finansowe banku oraz na rzetelnym i prawidłowym sprawdzeniu wiarygodności D.(...) S.A. narażając tym samym powodowy bank na szkodę majątkową w wysokości 8.530.501,59 zł.

Postanowieniem z dnia 5 września 2005 r. umorzono śledztwo w przedmiotowej sprawie nie dopatrując się znamion czynu zabronionego w działaniu pracowników powodowego banku.

Nadto ustalono, że powód po wezwaniu pozwanych do zapłaty kwoty 4.767.374,97 zł w dniu 1.03.2006 r. wypełnił weksle opiewające na w/w kwotę z datą płatności na 15 marca 2006 r. Weksle te zostały poręczone przez I.(...) S.A. w W., J. K. i A. B.

Do weksli zostały zawarte porozumienia wekslowe noszące datę 18 grudnia 2002 r. Z porozumień tych wynika, że złożone weksle są zabezpieczeniem spłaty ceny nabycia wierzytelności z tytułu umowy przelewu wierzytelności z dnia 13 grudnia 2002 r. pomiędzy powodem a D.(...) S.A. który upoważnił bank do wypełnienia weksli w każdym czasie do kwot: 1.160.000 zł, 1.160.000 zł, 2.935.381,84 zł w przypadku niedotrzymania umownych terminów spłaty ceny nabycia wierzytelności. Bank ma prawo opatrzyć weksel datą płatności według swego uznania zawiadamiając D.(...) S.A. listem poleconym o wypełnieniu weksla nie później niż na 7 dni przed terminem płatności. Porozumienie zostało podpisane przez działającego w imieniu I.(...) S.A. wiceprezesa Zarządu M. O. i prezesa Zarządu W. B. oraz poręczycieli wekslowych J. K. i A. B.

Pismem z dnia 27.03.2006 r. powód rozszerzył w związku z tym powództwo o kwotę 4.767.376,97 zł.

W dniu 17 lutego 2005 r. Prokuratura Rejonowa W. wniosła akt oskarżenia przeciwko A. B. oskarżonemu o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., tj. że w dniu 13 grudnia 2002 r. w W. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził Bank (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci praw majątkowych - wierzytelności w wysokości 8.530.501,59 zł oraz doprowadził I.(...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci bezwarunkowego poręczenia wekslowego umowy cesji wierzytelności przysługującej Bankowi (...) S.A., tytułem zwrotu kredytów udzielonych I.(...) S.A. do wysokości 8.530.501,59 zł., poprzez wprowadzenie w błąd pracowników Centrali Banku (...) S.A. oraz zarządu I.(...) S.A. co do dobrej sytuacji finansowej Spółki D.(...) S.A., którą jako prezes zarządu reprezentował, braku postępowań egzekucyjnych wobec w/w spółki i zamiaru wywiązania się z warunków umowy przelewu wierzytelności z dnia 13 grudnia 2002 r., skutkiem czego w dniu 13 stycznia 2003 r. w/w umowy weszły w życie, w wyniku czego I.(...) S.A. i leasingobiorcy dokonali przelewu na rzecz D.(...) S.A. środków finansowych oraz I.(...) S.A. dokonał przeniesienia własności przedmiotów leasingu skutkujące

zmniejszeniem niezaspokojonej wierzytelności D.(...) S.A. wobec I.(...) S.A. do kwoty 911.896,82 zł, natomiast D.(...) S.A. nie dokonał spłat na rzecz Banku (...) S.A. powodując odnowienie roszczeń Banku wobec I.(...) S.A. we wskazanej wysokości.

Uwzględniając powództwo Sąd Okręgowy wskazał, że podstawą prawną dochodzenia roszczenia było zobowiązanie wynikające z wystawienia i poręczenia przez pozwanych weksli, które stanowiły zabezpieczenie spłaty ceny nabycia wierzytelności z tytułu umowy przelewu wierzytelności zawartej 13 grudnia 2002 r. pomiędzy powodowym Bankiem a D.(...) SA.

Istota sporu między stronami dotyczyła dwóch stosunków: podstawowego, który wynikał z umowy cesji zawartej pomiędzy powodem a współpozwanym D.(...) S.A. oraz stosunku wynikającego ze zobowiązania wekslowego, w którym poręczenia dokonali pozwani: I.(...) S.A., A. B., J. K..

Według dominującego w polskim piśmiennictwie zapatrywania, w art. 32 Prawa wekslowego, znajduje wyraz tzw. akcesoryjność formalna. Odpowiedzialność poręczyciela nie jest uzależniona od tego, czy z materialnego punktu widzenia istniało ważne zobowiązanie wekslowe dłużnika głównego. Jeśli zobowiązanie to było nieważne z przyczyn materialnych nie uchybia to ważności zobowiązania poręczyciela. Zobowiązanie poręczyciela ma charakter samodzielny.

Ustosunkowując się do podniesionych przez pozwaną I.(...) S.A. zarzutów Sąd Okręgowy wskazał, że skutki niesprawdzenia wiarygodności pozwanej D.(...) S.A. nie mogą obciążać strony powodowej, gdyż: Po pierwsze każdy poręczyciel we własnym interesie winien samodzielnie orientować się komu i co poręcza. Nie można zrzucić odpowiedzialności na inny podmiot za własne działania czy zaniechania. Po drugie, nawet dopuszczając hipotetycznie taką możliwość, wewnętrzne procedury banku nie przewidują konieczności ustalania kondycji finansowej kontrahenta w przypadku zawierania umów przelewu wierzytelności. W trakcie prowadzonego w tej kwestii śledztwa organ prowadzący nie dopatrył się w tej materii żadnych uchybień. Po trzecie, powód nigdy nie zobowiązywał się do działania na rzecz pozwanej I.(...) S.A. celem dokonania weryfikacji wiarygodności D.(...) S.A. (dłużnika wekslowego). W konsekwencji za bezzasadny uznano zarzut pozwanej I.(...) S.A. dotyczący wprowadzenia jej w błąd. Za bezzasadny uznano też zarzut nieważności poręczenia wekslowego ze względu na brak słowa „poręczono” (lub równoznacznego). Ustalono bowiem bezspornie, że na odwrocie weksla znajduje się słowo „poręczono”. Nie uwzględniono też zarzutu przedawnienia z art. 554 k.c. przyjmując, że w rachubę wchodzi termin 3-letni z art. 118

k.c. Sąd Okręgowy stwierdził więc, iż weksle zostały wypełnione zgodnie z deklaracjami wekslowymi i na podstawie art. 32 prawa wekslowego zasądził dochodzoną kwotę.

W wyniku rozpoznania apelacji pozwanej I.(...) S.A. Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 22.06.2007 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, zamiast kwoty 9.407.374,97 zł zasądził od pozwanej I.(...) S.A. solidarnie z pozostałymi pozwanymi kwotę 4.640.000 zł. Za uzasadniony uznano częściowo zarzut przedawnienia. Stwierdzono, że po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, uprawnienie do uzupełnienia weksla in blanco wygasa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2006 r. sygn. akt IV CSK 15/05 Lex 179731, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2004 r. sygn. akt V CK 228/04 - OSP 2005/11/130). Dotyczy to tak wystawcy weksla in blanco jak i poręczyciela wekslowego.

Treścią upoważnienia do uzupełnienia weksla in blanco jest bowiem objęte jedynie uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2006 r. sygn. akt IV CSK 15/05).

W sprawie niniejszej nie jest sporne, że oświadczenie powoda skutkujące wymagalnością wierzytelności z umowy przelewu wierzytelności z umowy przelewu wierzytelności pochodzi z 11 czerwca 2003 r. a zostało doręczone pozwanemu 4 lipca 2003 r.

Określiło ono 14 dniowy termin zapłaty - który minął 18 lipca 2003 r. Od tej chwili rozpoczął się termin biegu przedawnienia, który wynosi 2 lata. Umowa przelewu wierzytelności jest umową sprzedaży prawa, do której ma zastosowanie przepis art. 554 k.c. w zw. z art. 555 k.c.

Roszczenie ze stosunku podstawowego ulegało zatem przedawnieniu z upływem 19 lipca 2005 r.

Jest poza sporem, że weksel na kwotę 4.640.000,- zł uzupełniony został w dniu 9 lipca 2003 r., zatem przed upływem terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego.

Weksle na łączną kwotę 4.767.374,97 zł zostały uzupełnione w dniu 5 marca 2006 r. [k. (...) akt. oryginały weksli], a zatem po upływie dwuletniego terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego. Prawo do uzupełnienia weksla po upływie terminu przedawnienia, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, zawartym w cytowanych orzeczeniach, wygasło.

Uzupełnienie zatem weksli nie wywarło oczekiwanych przez powoda skutków w postaci powstania wymagalnej wierzytelności wekslowej. Brak jest zatem podstaw prawnych do uwzględnienia roszczenia przekraczającego kwotę 4.640.000,- zł wraz z odsetkami.

Wyrok ten w części uwzględniającej powództwo w stosunku do pozwanej I.(...) S.A. został zaskarżony skargą kasacyjną przez tę pozwaną. W ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzucono naruszenie art. 65 k.c. w związku z art. 32 prawa wekslowego przez błędną wykładnię § 2 i § 10 ust. 1 umowy przelewu z dnia 13.12.2002 r. W ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzucono naruszenie art. 233 § 1, art. 316 § 1, art. 217 § 2, art. 227, 328 § 2 i art. 382 k.p.c., co miało istotny wpływ na wynik sprawy. Wskazując na powyższe skarżąca wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. W pierwszej kolejności rozważenia wymagają zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania, gdyż ocena zasadności zarzutów naruszenia prawa materialnego jest możliwa dopiero przy ustalonym stanie faktycznym. Zarzucając w skardze kasacyjnej naruszenie art. 233 § 1, 316, 217 § 2, 227, 328 § 2 i 382 k.p.c. skarżący twierdzi, że naruszenie tych przepisów nastąpiło na skutek braku wszechstronnej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i pominięcia dowodów w postaci zaświadczenia kierownika Działu Podatku od środków transportowych i opłaty skarbowej zamieszczonym na odwrocie weksli wystawionych przez pozwaną D.(...) S.A., z którego wynika, że opłatę od weksli uiszczono gotówką. W konsekwencji tego – zdaniem skarżącego – „sąd II instancji nie ustalił, iż warunek zawieszający z postanowienia § 2 ust. 1 lit. b umowy przelewu wierzytelności zawartej 13.12.2002 r. nie ziścił się w terminie do 18.12.2002 r.”. Nadto – jak twierdzi skarżący – Sąd II instancji pominął treść pism strony powodowej z dnia 9.01.2003 r. (k. 68), z dnia 13.01.2003 r. i z dnia 25.08.2004 r. w następstwie czego „sąd II instancji nie ustalił, iż warunki zawieszające z postanowienia § 2 ust. 1 lit. a-c umowy przelewu wierzytelności zawartej 13.12.2002 r. nie ziściły się do dnia 18.12.2002 r.”.

Przed podjęciem rozważań dotyczących tych szczegółowych zarzutów naruszenia przepisów postępowania należy wskazać, że zmianom wprowadzonym ustawą z dnia 22.12.2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), w tym nowemu środkowi zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej, poświęcono już sporo

uwagi. W ostatnim czasie podjęto też szerzej problem wykładni i stosowania art. 398³ § 3 k.p.c., który stwierdza, że „podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów”. Wprowadzając ten przepis ustawodawca wyraźnie przyjął (por. uzasadnienie projektu rządowego – druk sejmowy nr 2696), iż „uwzględniając ściśle prawny i kontrolny charakter skargi należało wyraźnie wyłączyć jako jej podstawę zarzuty dotyczące ustaleń faktycznych i oceny dowodów”. Do tego należy dodać, że skarga kasacyjna przysługuje obecnie tylko od prawomocnych orzeczeń (art. 398¹ § 1 k.p.c.) i przez rozpoznanie skargi kasacyjnej dochodzi tylko do kontroli – już tylko z pozycji legalności – wydanego przez sąd powszechny wyroku (postanowienia). Oznacza to, że skarga kasacyjna spełnia funkcję ochrony porządku prawnego oraz ma zapewnić jednolitość orzecznictwa. Przy analizie art. 398³ § 3 k.p.c. należy zwrócić uwagę na to, że w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. przydatne jest rozróżnienie uchybień sądu, które dotyczą postępowania (*errores in procedendo*) oraz orzekania (*errores in indicando*), w zależności od tego, czy dotyczą one aktywności sądu w toku procesu, czy też zamykają się w jego rezultacie, jakim jest orzeczenie. Aby rozstrzygnąć, które z przepisów postępowania są wyłączone z drugiej podstawy kasacyjnej z uwagi na treść art. 398³ § 3 k.p.c. należy przypomnieć, że obowiązek sądu wskazania podstawy faktycznej wyroku w myśl art. 328 § 2 k.p.c. obejmuje: 1) ustalenie faktów, które sąd uznał za uzasadnione; 2) dowodów, na których się oparł; 3) przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Jeśli więc z tego punktu widzenia dokonać wykładni art. 398³ § 3 k.p.c., to uznaje się dość zgodnie, że jego treść zmierza do eliminacji tych zarzutów, które bezpośrednio dotyczą podstawy faktycznej wyrokowania, natomiast jest możliwe powoływanie się na takie naruszenie przepisów postępowania, których ostateczną konsekwencją jest błędne ustalenie stanu faktycznego, a które nie należą do kategorii błędnej oceny dowodów, ani też błędnego wnioskovania. Oznacza to, że za niedopuszczalne należy uznać – w świetle art. 398³ § 3 k.p.c. – podnoszenie zarzutów dotyczących naruszenia tych przepisów, które regulują ustalenie faktów bezdowodowo (art. 228-231 k.p.c.) oraz przepisów o ustaleniach faktów dowodowo (art. 233 § 1 k.p.c.). Nie ma przy tym żadnych podstaw, aby podzielić twierdzenia skarżącego, iż końcowy fragment art. 233 § 1 k.p.c. „na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”, nie odnosi się do oceny dowodów. Taki pogląd nie jest uzasadniony. Art. 233 k.p.c. wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów, która jednak została ujęta w ramy proceduralne tzn. musi odpowiadać łącznie pewnym warunkom określonym przez prawo

procesowe. Oznacza to, że po pierwsze, sąd może oprzeć swoje przekonania jedynie na dowodach prawidłowo przeprowadzonych; po drugie, ocena musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i po trzecie, sąd obowiązany jest dokonać selekcji dowodów. Z tego względu nie sposób przyjąć, aby jeden z tych warunków tj. dokonanie oceny na podstawie wszechstronnego rozważenia zakresu materiału dowodowego, kształtujący wespół z pozostałymi zasadę swobodnej oceny dowodów, nie odnosił się do oceny dowodów. Jeżeli więc w skardze kasacyjnej zarzuca się naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, to taki zarzut jest niedopuszczalny w świetle art. 398³ § 3 k.p.c.

Z kolei zarzut naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. nie jest uzasadniony z tej przyczyny, że nakazuje on przyjąć sądowi za podstawę rozstrzygnięcia stan faktyczny istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, zaś zakazuje, aby sąd w uzasadnieniu powoływał się na późniejsze ustalenia (por. wyrok SN z dnia 19.10.1996 r. II UPN 35/95, OSNAPiUS 1996, nr 10, poz. 144). Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodzi, a skarżąca nie formułuje w ten sposób uzasadnienia zarzutu naruszenia art. 316 k.p.c.

Zarzut naruszenia przepisu art. 227 k.p.c. – co do zasady – nie jest objęty wyłączeniem z art. 398³ § 3 k.p.c. [odmiennie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.03.2007 r. V CSK 476/06, niepublik.]. Należy jednak zwrócić uwagę na rolę, jaką ten przepis pełni w kontekście postępowania dowodowego. Dotyczy on tzw. warunkowej subsumcji, której sąd jako organ zobowiązany do dopasowania właściwej normy prawnej do przedstawionego żądania procesowego, musi dokonać przed przystąpieniem do rozstrzygnięcia sprawy. Oznacza to, że z art. 227 k.p.c. sąd korzysta nie przy ustaleniu faktów, lecz przed podjęciem określonych rozstrzygnięć dowodowych. W tym kontekście nie można przyjąć, aby trafny był zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. sformułowany w skardze kasacyjnej, jeśli uzasadnia się go tym, że sąd nie rozważył wszechstronnie materiału dowodowego i pominął określone dowody.

Odnosnie zarzutu naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. podnieść należy, że skład orzekający podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 16.03.2006 r. III CSK 17/06 (niepublik.), że nie można ograniczenia z art. 398³ § 3 k.p.c. rozciągnąć na zarzut naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. Ten ostatni przepis stanowi ograniczenie najbardziej istotnego prawa a zarazem obowiązku procesowego stron, jakim jest przytaczanie okoliczności faktycznych i dowodów na uzasadnienie swych wniosków lub odparcie twierdzeń strony przeciwnej. Nie można przyjąć, że użyte w art. 398³ § 3

k.p.c. ograniczenia wyłączające możliwość zgłoszenia w skardze kasacyjnej zarzutów „dotyczących ustalenia faktów” odnosi się także do zarzutu naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. Podzielając więc - co do zasady – to stanowisko stwierdzić należy, że w okolicznościach sprawy nie można tego zarzutu uznać za usprawiedliwiony. Art. 217 § 2 k.p.c. stanowi bowiem, że sąd pominie środki dowodowe, jeżeli okoliczności sprawy zostały już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki. Oznacza to więc, że sąd podejmuje negatywne postanowienie odnośnie zgłaszanego przez stronę wniosku dowodowego uznając, że zachodzą przesłanki z art. 217 § 2 k.p.c. Tymczasem takiego postanowienia o odmowie dopuszczenia dowodów brak, nie ma też zarzutu naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. w apelacji skarżącego, natomiast jest poza sporem, że weksle były objęte postępowaniem dowodowym. Zważyć też należy, że pisma procesowe stron nie są środkiem dowodowym, a jeżeli w pismach tych przyznawana jest jakaś okoliczność, to są to fakty przyznane z art. 229 k.p.c. Nie ma to nic wspólnego z art. 217 § 2 k.p.c. Z tych względów zarzut naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. nie jest uzasadniony.

Naruszenie art. 382 k.p.c. opiera się na stwierdzeniu, że sąd apelacyjny dostrzegł luki lub uchybienia w materiale dowodowym zgromadzonym przez sąd I instancji lub nawet przeprowadził dowody uzupełniające, a zaniechał zarazem naprawienia tych wadliwości lub pominął rezultaty przeprowadzonych przez siebie dowodów uzupełniających. Taka sytuacja nie zachodzi w niniejszej sprawie.

Reasumując stwierdzić należy, że przedstawione w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie są usprawiedliwione.

2. W zakresie naruszenia prawa materialnego skarżący wskazuje na przepis art. 65 k.c. w związku z art. 32 prawa wekslowego. Naruszenie tych przepisów nastąpiło przez błędną wykładnię § 2 i § 10 ust. 1 umowy przelewu wierzytelności z dnia 13.12.2002 r. i pisma powoda skierowanego do skarżącej z dnia 19.12.2002 r. przez uznanie, że w piśmie tym nie nastąpiło zwolnienie pozwanej z odpowiedzialności poręczyciela. Uzasadniając ten zarzut skarżący podnosi, że w § 2 umowy przelewu nie tylko wskazano warunki zawieszające, lecz określono termin ich spełnienia, uzależniając od tego wejście w życie umowy. Z kolei w § 10 ust. 1 zastrzeżono formę pisemną dla zmiany umowy. Skoro więc – zdaniem skarżącej – taka zmiana nie nastąpiła, to treść pisma z dnia 19.12.2002 r. skierowane przez stronę powodową do skarżącej, oznacza zwolnienie skarżącej z obowiązku poręczyciela.

Zasadności tego zarzutu nie można podzielić z następujących względów:

Po pierwsze, pismo z 19.12.2002 r. podpisane przez ówczesnego dyrektora departamentu kredytów trudnych, a więc osobę nieuprawnioną do składania oświadczeń woli w imieniu strony powodowej, informuje jedynie, że umowa przelewu z dnia 13.12.2002 r. do dnia 19.12.2002 r. nie weszła w życie „ze względu na brak spełnienia przez D.(...) warunków zawieszających”. Z treści tego pisma w żadnym razie nie wynika, aby powodowy Bank zwolnił skarżącego z poręczenia wekslowego określonego i przyjętego w porozumieniu wekslowym z dnia 18.12.2002 r.

Po drugie, ani z pisma z dnia 19.12.2002 r., ani ze skargi kasacyjnej nie wynika, jaki konkretnie warunek zawieszający nie został spełniony. W toku dotychczasowego postępowania skarżący podnosił, że nie został spełniony warunek określony w § 11 umowy przelewu. W tym względzie należy odwołać się do argumentacji Sądu Apelacyjnego.

Po trzecie, strona skarżąca pomija treść art. 32 Prawa wekslowego. Zgodnie z jego brzmieniem zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej. W sprawie jest przecież poza sporem, że skarżący udzielił poręczenia wekslowego.

Z tych względów, skoro skarga kasacyjna nie zawiera uzasadnionych zarzutów, należało ją oddalić (art. 398¹⁴ k.p.c.).